

TRH PRÁCE 2019
v krajském srovnání

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VŠPS

I. Co je to VŠPS	4
II. Co lze získat z VŠPS	5
III. Jak se zjišťují data	6
IV. Co nelze získat z dat VŠPS	8
V. Jak pracovat s daty VŠPS	10
VI. Datové zdroje a publikace VŠPS	11

TRH PRÁCE V KRAJÍCH ČR

VII. Zaměstnanost	12
VIII. Nezaměstnanost	17
IX. Vzdělání	20
X. Šetření ad hoc modulů	22

I. CO JE TO VŠPS

Výběrové šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) provádí Český statistický úřad nepřetržitě od prosince roku 1992 na území celé ČR. Více než 230 tazatelů osloví každé čtvrtletí kolem 55 tisíc respondentů. Cílem VŠPS je získávání pravidelných informací o situaci na trhu práce. Data jsou dále analyzována z různých hledisek, zejména ekonomických, sociálních a demografických.

Výběrové šetření pracovních sil (Labour Force Survey – LFS) probíhá ve všech členských zemích EU podle stejné metodiky řízené Eurostatem.

LFS je jen minimálně ovlivněno specifiky legislativy jednotlivých zemí, a výsledky jsou proto považovány za objektivní nástroj pro porovnávání situace na trhu práce mezi členskými zeměmi EU. Obsah se však stále vyvíjí a v této souvislosti se provádějí příslušné změny v národním dotazníku.

Cílem VŠPS je co nejpřesněji odhadnout výši zaměstnanosti v organizacích a firmách, včetně samostatné činnosti osob podnikajících podle živnostenského zákona a dalších právních norem.

Předmětem šetření jsou všechny **osoby obvykle bydlící v domácnostech šetřených bytů**, které setrvávají či mají v úmyslu zůstat na území České republiky alespoň jeden rok. Přitom není rozhodující, mají-li v bytě trvalý, dlouhodobý, přechodný nebo nehlášený pobyt.

Mohou naši tazatelé zazvonit i u vašich dveří?

Ano, pokud se byt, ve kterém žijete, dostane do našeho výběru.

Velikost výběrového souboru je odvozena především z počtu obyvatel okresu a kraje s ohledem na reprezentativnost výběru.

Výběr bytů k šetření je uskutečňován ve dvou stupních:

- jednotkou výběru prvního stupně je sčítací obvod
- jednotkou výběru druhého stupně je byt

Nejdříve se vyberou sčítací obvody a poté se v rámci vybraných sčítacích obvodů vyberou konkrétní byty. Výběr na prvním stupni je prováděn metodou náhodného výběru s pravděpodobnostmi zahrnutí přímo úměrnými počtu trvale obydlených bytů ve sčítacích obvodech. To znamená, že čím má sčítací obvod více obydlených bytů, tím je větší pravděpodobnost, že bude vybrán.

II. CO LZE ZÍSKAT Z VŠPS

VŠPS umožňuje získat informace o velikosti a struktuře pracovní síly v ČR z hlediska vývoje za posledních 27 let, současného stavu a možností dalšího vývoje. Široký okruh otázek o sociální a demografické charakteristice respondentů a jejich domácností nabízí množství potřebných informací pro instituce, které je využívají v oblasti sociální a zaměstnanecké politiky. VŠPS dále doplňuje pravidelné údaje Ministerstva práce a sociálních věcí o vývoji na trhu práce a o realizaci aktivní politiky zaměstnanosti.

VŠPS poskytuje informace

- o osobách zaměstnaných, nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních
- od roku 1993
- čtvrtletně, roční průměry
- za celou ČR a jednotlivé kraje ČR

Zjišťuje se aktuální struktura zaměstnanosti podle

- pohlaví a věku
- kvalifikace
- odvětví
- charakteru zaměstnání respondentů

Dále jsou šetřeny údaje o

- délce odpracované doby
- rozsahu podzaměstnanosti
- souběhu zaměstnání
- mobility pracovních sil

Stejně tak se zjišťují informace o nezaměstnanosti, např.

- pohlaví, věk a vzdělání nezaměstnaných
- způsob a doba hledání zaměstnání
- údaje o posledním zaměstnání
- údaje o hledaném zaměstnání

VŠPS je jediným kontinuálním zdrojem dat o vzdělanostní struktuře obyvatel ČR.

Šetření se provádí v kalendářních čtvrtletích. Můžeme tak získat nejen údaje za jednotlivá čtvrtletí, ale i roční průměry. Odhady měř zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity jsou publikovány také za jednotlivé měsíce.

III. JAK SE ZJIŠTUVÍ DATA

Takto se zjišťují např. příjmy, vydání a spotřeba domácností (Statistika rodinných účtů), životní podmínky domácností (šetření SILC) nebo zaměstnanost a nezaměstnanost (Výběrové šetření pracovních sil – VŠPS).

Výběr domácností, které budou osloveny, se provádí tak, že počítač náhodně vygeneruje adresy z databáze domů a bytů v ČR, které splňují jistá kritéria výběru (např. poměrné zastoupení měst a obcí, jejich velikost a lokalita).

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VŠPS

V těchto šetřeních jsou data zjišťována tazateli osobně, popřípadě telefonicky.

Získaná data jsou následně doručena do ČSÚ. V příslušných odděleních ČSÚ pak probíhá jejich zpracování a kontrola, dopočty na celkovou populaci v ČR a následná analýza výsledků.

Nakonec se z dat vytvoří souhrnné statistické údaje, které jsou zpracovány do přehledných tabulek a grafů. Ty jsou pak zveřejněny ve formě publikací na webu ČSÚ.

IV. CO NELZE ZÍSKAT Z DAT VŠPS

Podíl nezaměstnaných osob

V ČR je nezaměstnanost definována dvěma způsoby:

Úřady práce evidují počty dosažitelných uchazečů o zaměstnání, přičemž podmínky dosažitelnosti uchazeče definuje národní legislativa. Tyto údaje používá Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) jako podklad pro rozhodovací a legislativní kroky v oblasti domácího trhu práce. Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.

VŠPS používá metodiku Mezinárodního úřadu práce (International Labour Organisation – ILO) a Eurostatu (statistický úřad EU). Nezaměstnaný je podle ní jen ten, kdo práci nemá, aktivně ji hledá a je schopen nastoupit do 14 dnů. Z počtu nezaměstnaných se počítá obecná míra nezaměstnanosti. Tyto počty a míry jsou vhodné především k mezinárodnímu srovnání.

Vojáci

Pro vojáky je charakteristické, že jich relativně vysoký počet bydlí v hromadných ubytovacích zařízeních. Tato zařízení nejsou předmětem šetření VŠPS. Počet vojáků je vhodné zjišťovat z administrativních zdrojů.

Pendleři

Pendlerem je osoba, která má obvyklé bydliště v ČR, ale pracuje na území jiného státu (nejčastěji v Německu, Rakousku, ale i ve Velké Británii či Irsku). Údaje z VŠPS o pendlerech jsou ale značně podhodnocené, protože je obtížné tyto osoby zastihnout v jejich domácnostech v ČR.

Skrytá zaměstnanost

Ačkoli je šetření VŠPS zcela anonymní, respondenti většinou neuvědomují práci, která není ve shodě s pracovní legislativou platnou na území České republiky. Proto z VŠPS nelze vysledovat osoby pracující na černo.

Šetření VŠPS je zcela anonymní.

Cizinci

Data z VŠPS nelze využít k analýzám pracovní aktivity cizinců na území ČR. Hlavním důvodem je vymezení osob, které se mohou účastnit šetření, neboť VŠPS zahrnuje jen osoby obvykle bydlící v domácnostech šetřených bytů, které setrvávají či mají v úmyslu zůstat na území České republiky alespoň jeden rok. Tato definice tedy vylučuje osoby žijící v kolektivních domácnostech (např. ubytovny, domovy důchodců, nouzová obydlí atd.). Přitom z jiných statistik můžeme odhadnout, že v ubytovnách žije relativně vysoký počet cizích státních příslušníků. Velký počet cizinců zde pobývá krátkodobě, či za prací pouze dojíždí z ostatních států (např. ze Slovenska). Dalším důvodem je jejich nižší ochota účastnit se šetření, například z důvodu jazykové bariéry.

Údaje o cizincích je jednoznačně lepší čerpat z administrativních zdrojů. MPSV eviduje počty pracujících cizinců v pozici zaměstnanců a Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) eviduje pracující cizince v pozici zaměstnavatelů.

V. JAK PRACOVAT S DATY VŠPS

VŠPS je ze své podstaty výběrové šetření, a nešetří tudíž celou populaci. Výsledné hodnoty jsou přepočteny na celou populaci ČR, to znamená, že nejsou dotazovány všechny osoby s obvyklým bydlištěm na území ČR.

Zjednodušeně to lze vysvětlit tak, že jedna osoba ve výběru reprezentuje mnoho dalších osob, pokud jsou stejného pohlaví, mají shodný věk a žijí ve stejném regionu. Výsledky lze tedy vztáhnout na celou populaci nebo použít jako nevážené, které zahrnují skutečně vyšetřené počet osob. To nám může pomoci rozhodnout, zda dané třídění je příliš podrobné či není.

Přesnost údajů klesá se snižující se velikostí vzorku. Roční průměry menší než 3 000 osob se považují za údaje s nízkou spolehlivostí.

Pokud zajdeme do přílišného detailu, můžeme zjistit, že nám některá hodnota mezičtvrtletně až několikanásobně vzrostla, což je samozřejmě obrovský nárůst. Ve skutečnosti ovšem k žádnému růstu nemuselo dojít, pouze se nám do výběru oproti předchozímu čtvrtletí dostalo o několik osob více. Totéž platí i pro pokles, jak ukazuje příklad v rámečku.

Dle výsledků VŠPS by se dala zformulovat tato věta:

„V 1. čtvrtletí roku 2019 činil počet mužů ve věku 20–24 let s dosaženým středoškolským vzděláním bez maturity, kteří pracují na částečný úvazek, 1,2 tis. osob, ale ve 2. čtvrtletí roku 2019 to bylo pouze 0,4 tis., což je trojnásobné snížení.“

Ve skutečnosti v prvním čtvrtletí bylo ve výběru šest osob a ve druhém čtvrtletí dvě. Takto definovaný ukazatel je zcela nesmyslný a nemůže poskytnout jakýkoliv relevantní výsledek.

Co jsou výběrové chyby a intervaly spolehlivosti?

S výběrovými šetřeními jsou spjaty tzv. výběrové chyby. Ty vznikají vztažením charakteristik výběrového souboru na celý základní soubor a lze je interpretovat pomocí intervalů spolehlivosti. Např. ve 4. čtvrtletí roku 2019 byl u míry nezaměstnanosti 15 a víceletých osob v ČR (2,0 %) 95% interval spolehlivosti 0,2 %. To znamená, že s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadované míry nezaměstnanosti mezi 1,8 % a 2,2 %. Více informací o intervalech spolehlivosti a metodice VŠPS naleznete na webových stránkách ČSÚ v sekci Statistiky » Zaměstnanost, nezaměstnanost » Metodika:

https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps

VI. DATOVÉ ZDROJE A PUBLIKACE VŠPS

Český statistický úřad – www.czso.cz

(Záložka Statistiky » Zaměstnanost, nezaměstnanost)

Analýzy

- Analýza VŠPS na aktuální téma
- Postavení českého trhu práce na aktuální téma
(porovnání ČR s ostatními zeměmi EU, čtvrtletně)

Datové soubory

- Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – čtvrtletní údaje (definitivní)
- Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry
- Trh práce v krajském srovnání
- Trh práce v ČR – časové řady (1993 až 2019)

Rychlé informace

- Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS (předběžné výsledky, čtvrtletně)
- Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (měsíčně)

Prezentace z tiskových konferencí

DALŠÍ ZDROJE DAT O TRHU PRÁCE V ČR

ČSÚ – www.czso.cz (Záložka Statistiky » Mzdy a náklady práce)

- Počty zaměstnanců – podnikové výkaznictví
- Mzdy a náklady práce

MPSV – <https://www.mpsv.cz/web/cz/statistiky#statistiky-o-trhu-prace>

- Nezaměstnanost – počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR
- Nabídka a poptávka na trhu práce
- Zaměstnávání cizinců

MPO – <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/>

- Roční přehled podnikatelů a živností

VII. ZAMĚSTNANOST

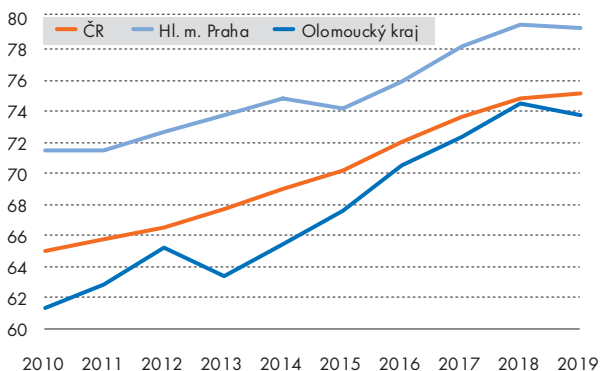
Česká republika je specifická výsadním postavením svého hlavního města v mnoha socioekonomických charakteristikách, včetně trhu práce. Praha (někdy spolu s Brnem) tak velmi ovlivňuje republikové průměry např. díky nízké míře nezaměstnanosti nebo vysoké míře zaměstnanosti.

Míra zaměstnanosti udává procento zaměstnaných osob z celkového počtu obyvatel.

Míra zaměstnanosti osob ve věku 15–64 let se v ČR za posledních 10 let zvýšila o 10,1 procentního bodu na 75,1 %. Ke zvýšení míry zaměstnanosti došlo ve všech krajích. Nejlépe na tom byly v roce 2019 hlavní město Praha (79,3 %) a Středočeský kraj (77,1 %). Nejnížší míru zaměstnanosti měl Ústecký kraj, kde dosáhla hodnoty 71,2 %. Nižší zaměstnanost měly také Liberecký, Moravskoslezský (shodně 72,7 %), Olomoucký (73,7 %) a Zlínský kraj (73,9 %).

Nejvyšší zaměstnanosti se může pochlubit Praha, naopak nejnižší zaměstnanost je stále v Ústeckém kraji.

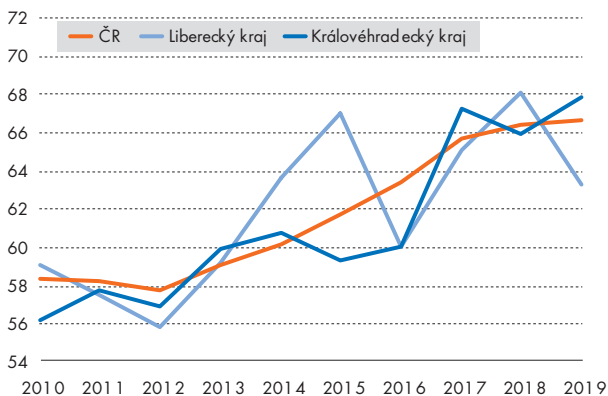
Míra zaměstnanosti osob ve věku 15–64 let v krajích s nejvyšším a nejnižším přírůstkem za posledních 10 let, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

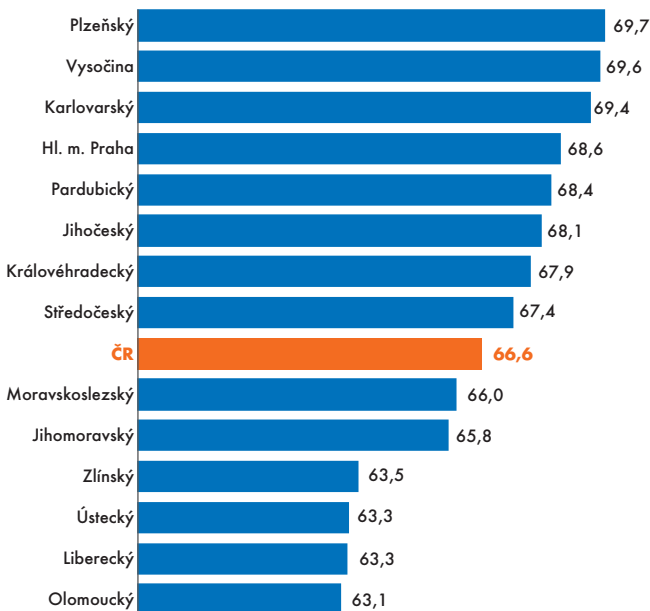
TRH PRÁCE V KRAJÍCH ČR

Míra zaměstnanosti osob ve věku 20–29 let v krajích s nejvyšším a nejnižším rozdílem v uplynulých 10 letech, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Míra zaměstnanosti osob ve věku 20–29 let v krajích ČR, 2019, v %

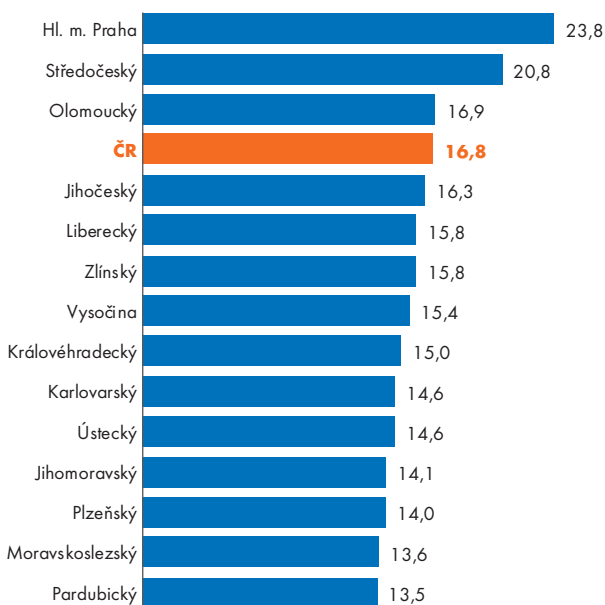

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

TRH PRÁCE V KRAJÍCH ČR

Průměrná míra zaměstnanosti osob ve věku 20–29 let se začala zvyšovat v roce 2013 a dále rostla. Přesto nedosahovala tak vysokých hodnot jako celková míra zaměstnanosti osob v produktivním věku 15–64 let. Mladí lidé zůstávali déle ekonomicky neaktivní z důvodu zvyšování svého vzdělání. Také pořadí krajů bylo odlišné od celkové zaměstnanosti. Nejvyšší míra zaměstnanosti osob ve věku 20–29 let byla v roce 2019 v Plzeňském kraji, dále pak v Kraji Vysočina, nejnižší v Olomouckém kraji.

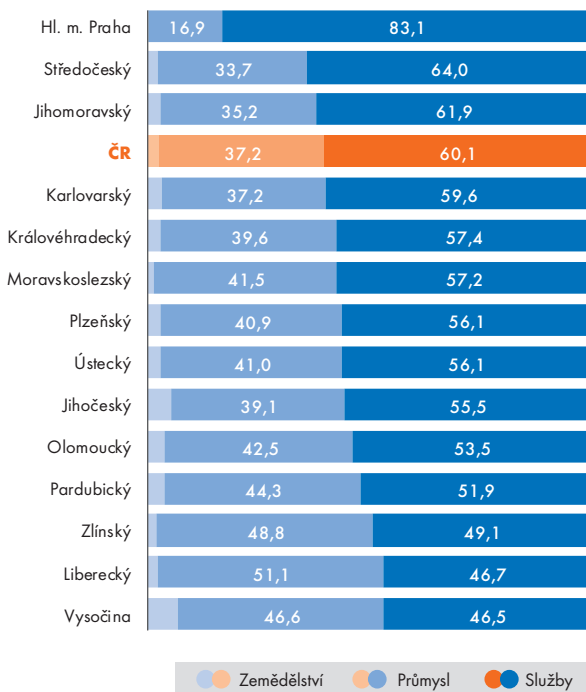
Podíl podnikatelů z celkového počtu zaměstnaných v krajích ČR, 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Podíl podnikatelů se v ČR za posledních 26 let výrazně zvýšil. Zatímco v roce 1993 podnikalo méně než 10,0 % zaměstnaných, v roce 2019 to bylo 16,8 %. Nejvíce podnikají obyvatelé Prahy a Středočeského kraje, nejméně obyvatelé Pardubického a Moravskoslezského kraje.

Podíl zaměstnaných v jednotlivých sektorech národního hospodářství, kraje ČR, 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vývoj celkové zaměstnanosti v ČR byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. V **primárním sektoru** národního hospodářství (**zemědělství, lesnictví a rybníkářství**) je v současnosti zaměstnáno nejméně osob ze všech odvětví (2,7 % zaměstnaných osob v roce 2019). Regiony s nejvyšším podílem zaměstnaných v zemědělství byly v roce 2019 Kraj Vysočina (6,8 %), Jihočeský kraj (5,4 %), Olomoucký kraj (4,0 %) a Pardubický kraj (3,8 %).

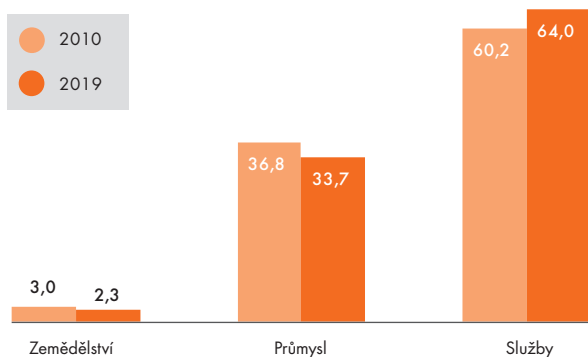
Počet zaměstnaných v **sekundárním sektoru (průmyslu a stavebnictví)** se v posledním desetiletí zvýšil v Olomouckém kraji, Kraji Vysočina, Zlínském kraji a Libereckém kraji, ve kterém byl v roce 2019 nejvyšší podíl zaměstnaných v tomto sektoru (51,1 %). V ostatních krajích došlo k poklesu. Nejmenší podíl pracujících v průmyslu a ve stavebnictví byl v Praze (16,9 %), poté ve Středočeském kraji (33,7 %). V roce 2019 pracovaly v průmyslu a stavebnictví téměř 2 miliony osob.

TRH PRÁCE V KRAJÍCH ČR

Nejvíce osob pracuje v ČR v **terciárním sektoru (službách)**, podobně jako v ostatních zemích Evropy. Vliv Prahy na průměrnou hodnotu ČR je u tohoto ukazatele markantní. Kromě hlavního města se nad průměr ČR dostal už jen Středočeský a Jihomoravský kraj.

Téměř ve všech krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných, pouze v Kraji Vysočina to bylo 46,5 %, v Libereckém kraji 46,7 % a ve Zlínském kraji 49,1 %.

Podíl zaměstnaných v jednotlivých sektorech národního hospodářství ve Středočeském kraji v letech 2010 a 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Změny v odvětvové struktuře zaměstnaných v ČR dokládá vývoj např. ve Středočeském kraji. V posledních 10 letech se zde snížil podíl zaměstnaných v primárním i sekundárním sektoru a na významu vzrostly služby. Ve Středočeském kraji bylo v roce 2019 ve službách zaměstnáno 64,0 % zaměstnaných, v Praze to bylo dokonce 83,1 % zaměstnaných.

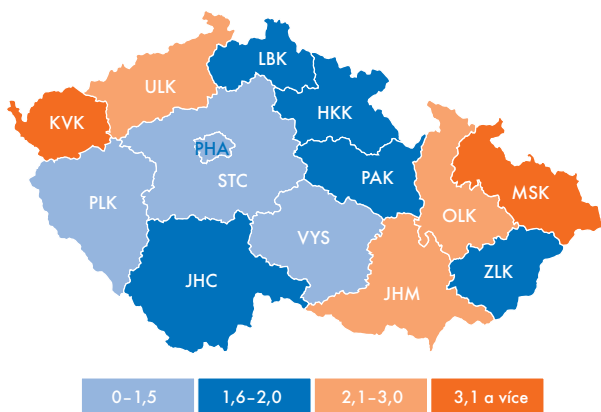
VIII. NEZAMĚŠTNANOST

V roce 2019 bylo v ČR 109,1 tisíce nezaměstnaných osob. Toto číslo je mnohonásobně menší než počet zaměstnaných. Pokud se na počty nezaměstnaných zaměříme z krajského pohledu, je třeba zvláště respektovat zásady práce s daty z výběrových šetření.

Za nezaměstnané se ve VŠPS považují osoby 15leté a starší, které splňují následující 3 podmínky Mezinárodní organizace práce:

- nebyly zaměstnané
- byly připraveny k nástupu do práce do 14 dnů
- v průběhu posledních 4 týdnů hledaly aktivně práci

Míra nezaměstnanosti 15–64letých osob v krajích ČR, 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Míra nezaměstnanosti udává procento nezaměstnaných osob z pracovní síly, kterou tvoří nezaměstnaní a zaměstnaní.

Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15–64 let se v ČR v letech 2010–2013 pohybovala okolo 7 %. V dalších letech klesala a v roce 2019 činila 2,1 %. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazoval Karlovarský kraj (4,2 %) a nejnižší Plzeňský kraj (1,3 %). K největšímu snížení míry nezaměstnanosti oproti předešlému roku došlo loni v Ústeckém kraji. Ke zvýšení došlo v Karlovarském kraji, Jihočeském kraji, Zlínském kraji a v Praze.

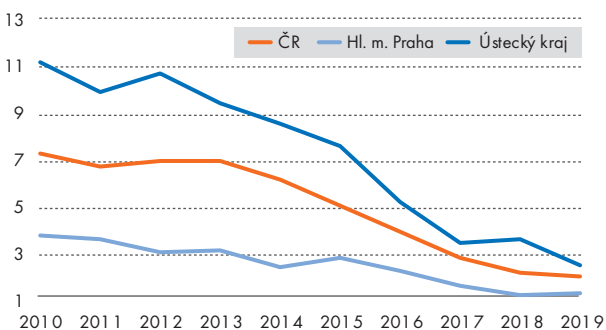

TRH PRÁCE V KRAJÍCH ČR

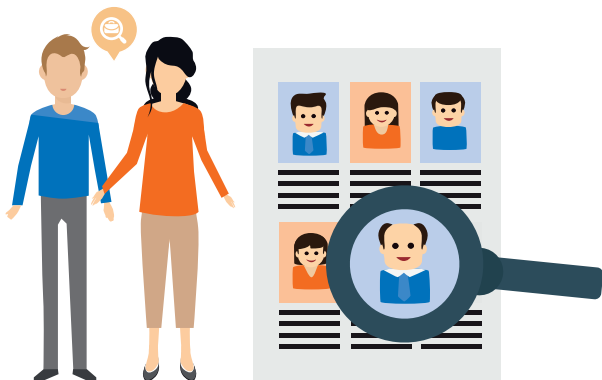
Míra nezaměstnanosti je jedním z ukazatelů, které velmi rychle reagují na ekonomický vývoj. Její hodnota se v ČR od roku 2014 snižovala a v souvislosti s příznivým ekonomickým vývojem dosáhla v roce 2019 svého minima. Při porovnání hodnot z let 2010 a 2019 došlo k největšímu zlepšení v Ústeckém kraji, míra nezaměstnanosti zde klesla o 8,7 procentního bodu. K nejmenší změně oproti roku 2010 došlo v hlavní městě Praze. V mezinárodním srovnání byla míra nezaměstnanosti v ČR velmi nízká.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2019 v Karlovarském kraji, nejnižší v Plzeňském kraji.

Vývoj míry nezaměstnanosti 15–64letých osob v krajích s největším a nejmenším zlepšením za uplynulých 10 let, v %

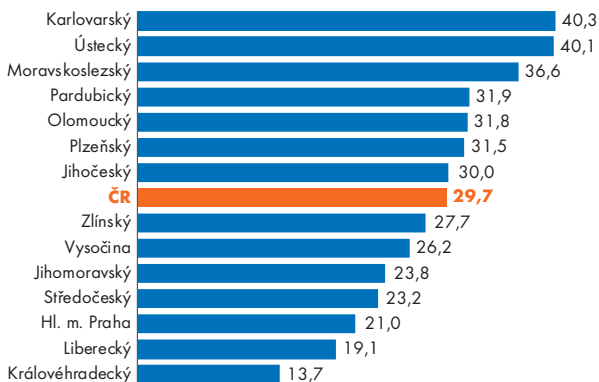

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

TRH PRÁCE V KRAJÍCH ČR

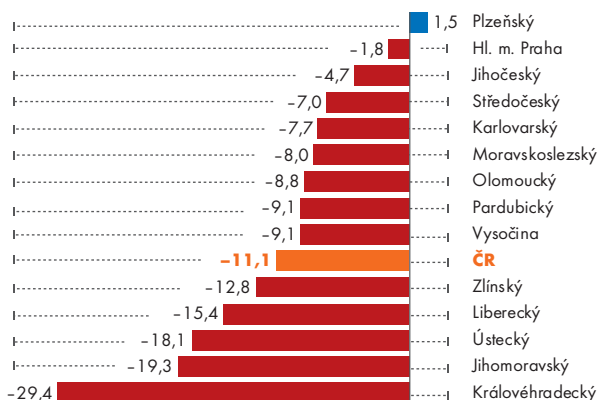
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných z celkového počtu nezaměstnaných v krajích ČR, 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

V roce 2019 bylo v ČR 32,4 tisíce dlouhodobě nezaměstnaných (bez práce 1 rok a déle), kteří tvořili 29,7 % všech nezaměstnaných. S problémem dlouhodobé nezaměstnanosti se potýká Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj. Procentuálně je nejméně dlouhodobě nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji a v Praze. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných mezi roky 2010 a 2019 vzrostl v Plzeňském kraji, v ostatních krajích ČR poklesl, nejvíce v Královéhradeckém kraji.

Změna podílu dlouhodobě nezaměstnaných z nezaměstnaných v krajích ČR za uplynulých 10 let, v %

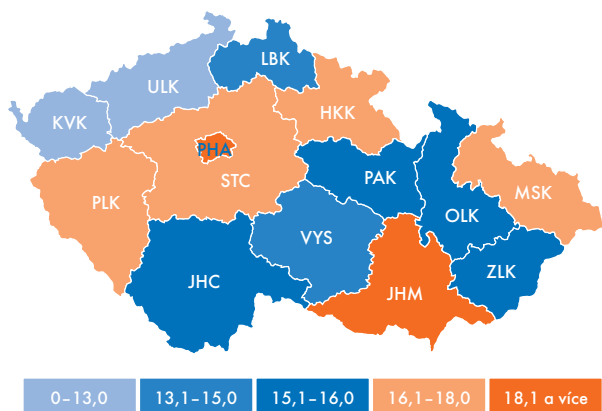

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

IX. VZDĚLÁNÍ

V České republice dlouhodobě převládá podíl středoškolsky vzdělaných (ať už s maturitou nebo bez maturity). Během posledních deseti let vzrostl podíl vysokoškolsky vzdělaných z 13,7 % v roce 2010 na 19,2 % v roce 2019 a snížil se podíl osob, které dosáhly pouze základního vzdělání, z 16,5 % v roce 2010 na 13,5 % v roce 2019.

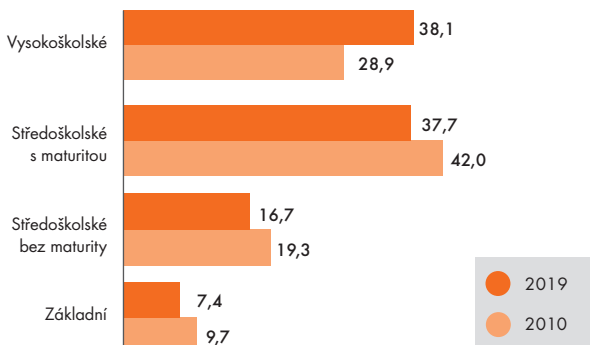
Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob z celkového počtu osob ve věku 15 a více let v krajích ČR, 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Nejvzdělanější obyvatelstvo žilo v Praze. Vysokoškolský diplom zde vlastnilo 38,1 % obyvatel a středoškolského vzdělání s maturitou dosáhlo 37,7 % osob starších 15 let. Na druhém místě figuroval Jihomoravský kraj s 23,0 % vysokoškoláků v roce 2019. Vzdělanostní strukturu tohoto regionu výrazně ovlivňuje Brno. Nejméně vzdělané obyvatelstvo žilo v Ústeckém a Karlovarském kraji. Podíl vysokoškoláků s diplomem činil v Ústeckém kraji 11,9 %. V Ústeckém a Karlovarském kraji byly rovněž vysoké podíly osob, které dosáhly pouze základního vzdělání.

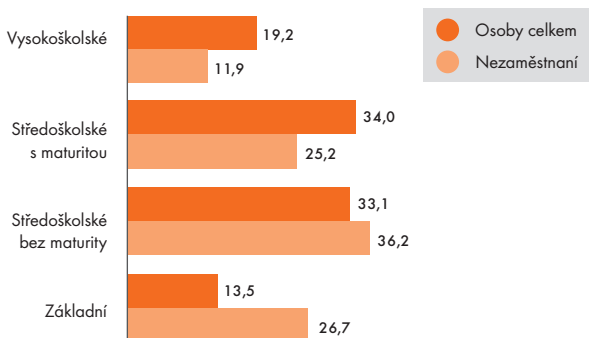
Obyvatelstvo Prahy ve věku 15 a více let dle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2010 a 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Během posledních 10 let se výrazně změnila vzdělanostní struktura obyvatel všech krajů ČR. Mezi kraje s největšími rozdíly patří Hlavní město Praha a Jihomoravský kraj. Ve všech krajích se zvýšil podíl vysokoškolsky vzdělaných osob a snížil podíl osob se základním vzděláním.

Porovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva ČR ve věku 15 a více let s osobami nezaměstnanými v roce 2019, v %

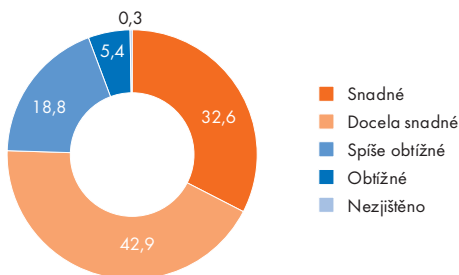
Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vzdělanostní strukturu lze z dotazníku VŠPS zjistit i podle ekonomického postavení osob. Z grafu výše vyplývá, že nezaměstnaní mají nižší úroveň vzdělání než běžná populace ČR.

X. ŠETŘENÍ AD HOC MODULŮ

Šetření ad hoc modulů podle jednotlivých zadání pro daný rok patří k pravidelným zjišťováním v rámci VŠPS. Pro členské státy EU je povinná na základě příslušných nařízení EU a je hrazeno z grantu Eurostatu. Témata ad hoc modulů se v obdobné podobě opakují po pěti až deseti letech, čímž umožňují sledovat změny v delší časové řadě. V letošním roce probíhá modul, který zjišťuje pracovní úrazy a další zdravotní problémy související s výkonem povolání. V roce 2019 se modul týkal organizace práce a pracovních ujednání. Odpovídali respondenti, kteří pracovali a dosáhli věku 15 a více let. Otázky se zaměřily na hlavní zaměstnání a byly rozděleny do tří submodulů (časová flexibilita v práci, pracovní metody a místo výkonu práce).

Možnost vzít si 1–2 hodiny pracovního volna na osobní záležitosti, 2019, v %

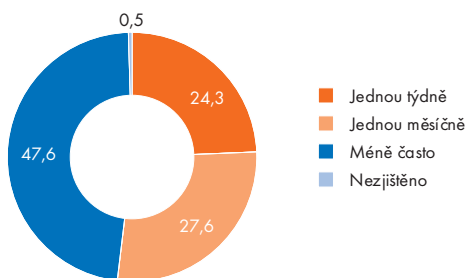
Zdroj: ČSÚ – AHM2019

Jedna z otázek například zjišťovala, zda si pracující respondenti mohou uspořádat práci tak, aby si mohli vzít 1–2 hodiny volna z důvodu návštěvy lékaře nebo důležité rodinné nebo osobní záležitosti. Nezáleželo na tom, zda museli chybějící čas poté nahradit.

Více než 3/4 respondentů odpovědělo, že je pro ně snadné (32,6 %) nebo docela snadné (42,9 %) si práci uspořádat tak, aby si mohli vybrat hodinu či dvě volna.

Pro zbývající necelou čtvrtinu bylo spíše obtížné (18,8 %) nebo obtížné (5,4 %) si 1–2 hodiny volna na osobní záležitosti vzít.

Jak často musí pracovník čelit změnám pracovní doby, 2019, v %

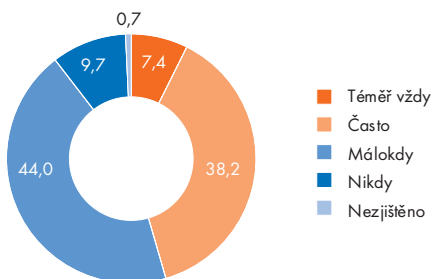

Zdroj: ČSÚ – AHM2019

Jiná otázka zjišťovala, jak často musí respondent měnit svou pracovní dobu a pracovat nad její rámec, aby splnil své pracovní povinnosti. Mohlo se jednat o placený nebo neplacený přesčas.

24,3 % respondentů uvedlo, že ke změnám pracovní doby dochází nejméně jednou týdně. 27,6 % pracovníků uvedlo práci přesčas nejméně jednou měsíčně a 47,6 % zaměstnanců odpovědělo, že ke změnám jejich obvyklé pracovní doby dochází méně často.

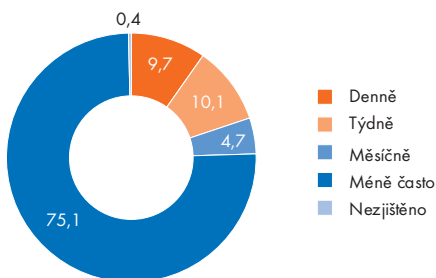
Jak často pracovník pracuje pod časovým tlakem, 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – AHM2019

Stejná skupina respondentů byla dotazována i na četnost práce pod tlakem (mnoho práce, krátké termíny, stres). Téměř vždy pracovalo pod tlakem 7,4 % dotázaných, často pracovalo pod tlakem 38,2 % respondentů, 44,0 % pracovníků pracovalo pod tlakem málokdy a 9,7 % dotázaných respondentů uvedlo, že nikdy nepracuje pod časovým tlakem.

Jak často pracovník pracuje ve svém hlavním zaměstnání na více místech, 2019, v %

Zdroj: ČSÚ – AHM2019

Další otázka zjišťovala, jak často respondent pracuje na jiném než obvyklém místě výkonu práce, pokud pracuje také na jiných místech, než je jeho hlavní místo výkonu práce, anebo pokud pracuje u klientů.

Většina oslovených uvedla, že pracuje mimo své hlavní místo výkonu práce méně než 1x měsíčně (75,1 %). 9,7 % respondentů pracovalo na jiných místech denně, 10,1 % respondentů pracovalo na jiných místech alespoň 1x týdně a 4,7 % respondentů pracovalo na jiném než obvyklém místě výkonu práce alespoň 1x měsíčně.